

РЕПУБЛИКА СРПСКА
УСТАВНИ СУД
Број: У-102/26
Датум: 04.08.2026.
БАЊА ЛУКА

**СРПСКА ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА
ПРЕДСЈЕДНИК**

Ул. Николе Тесле 16 Бања Лука; телефон: 051/225-130; факс: 051/212-984; е-пошта: sekretarijat@sds.rs

**Број: 02-97-08/26
Бања Лука: 04.08.2026.**

УСТАВНОМ СУДУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

На основу Амандмана XLII став 3. Устава Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 21/92 – пречишћени текст, 28/94, 8/96, 13/96, 15/96, 16/96, 21/96, 21/02, 26/02, 30/02, 31/02, 69/02, 31/03, 98/03, 115/05, 117/05, 48/11) и на основу члана 4. став 1. Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 104/11 и 92/12), Српска демократска странка даје Уставном суду Републике Српске

ИНИЦИЈАТИВУ

за покретање поступка за оцјењивање уставности

члана 5. тачке 4) и 7), члана 16. став 2, члана 18. тачка 1) у вези са чланом 5. тачка 4) и члана 22. став 2. тачка 2) Закона о доприносима („Службени гласник Републике Српске“, бр. 114/17, 112/19, 49/21, 119/21, 56/22, 132/22, 112/23, 110/24 и 114/25)

те

члана 15. тачке 7) и 8) Закона о обавезном здравственом осигурању („Службени гласник Републике Српске“, бр. 93/22, 132/22 и 67/26),

као и због

**неуставног начина доношења по хитном поступку Закона о измјенама и допунама
Закона о обавезном здравственом осигурању
(„Службени гласник Републике Српске“, број 67/26)**

Р а з л о з и

1. Уводни дио

Српска демократска странка овим путем даје иницијативу Уставном суду Републике Српске за оцјену уставности наведених одредаба Закона о доприносима и Закона о обавезном здравственом осигурању.

Чланом 5. тачка 4) Закона о доприносима прописано је да је **обвезник** доприноса за здравствено осигурање: „држављанин Републике који у цијелости или дјелимично остварује пензију и инвалиднину од иностраног исплатиоца, док има пребивалиште на територији Републике, ако међународним споразумом није другачије одређено“, а чланом 5. тачка 7) истог закона је прописано да је **обвезник** доприноса за здравствено осигурање: „корисник права на пензију“. Слиједом оваквих одредаба је чланом 16. став 2. Закона о доприносима прописано да је пензија основица доприноса за обвезнике из члана 5. тачке 4) и 7) тог закона. Чланом 18. тачка 1) Закона о доприносима је прописано да **обвезник** из члана 5. тачка 4) Закона врши лично уплату доприноса. Чланом 22. став 2. тачка 2) Закона о доприносима прописано је да: „стопа доприноса за здравствено осигурање на пензије исплаћене из Фонда пензијског и инвалидског осигурања Републике Српске износи 1%“

Чланом 1. Закона о обавезном здравственом осигурању прописано је да се тим законом уређује систем **обавезног здравственог осигурања**, при чему је појам обавезности тог осигурања одређен чланом 5. истог закона, тако што је тим чланом прописано да се начело обавезности здравственог осигурања остварује: „**обавезом плаћања доприноса за обавезно здравствено осигурање**“, док је чланом 7. овог закона прописано да: „**средства за финансирање права из здравственог осигурања обезбјеђује осигураник уплатом доприноса**“

Слиједом тих одредаба чланом 15. тачке 7) и 8) Закона о обавезном здравственом осигурању прописано је да је осигураник (у смислу наведених чланова 5. и 7. овог закона):

„7) држављанин Републике који остварује пензију или инвалиднину од иностраног исплатиоца у цијелости или дјелимично по основу већинског стажа осигурања оствареног у иностранству, ако међународним уговором о социјалном осигурању који је Босна и Херцеговина закључила или преузела није другачије одређено,

8) лице које прима пензију у складу са прописима о пензијском и инвалидском осигурању Републике или у складу са прописима Федерације Босне и Херцеговине, ако има пребивалиште на територији Републике.“

2. Зашто су оспорене законске одредбе супротне Уставу Републике Српске

1. Оспорене одредбе наведених закона су неуставне најприје у материјално-правном погледу, јер је њима повријеђен члан 37. став 3. Устава Републике Српске, услед чега је повријеђен и уставни принцип владавине права (владавине Устава), прописан чланом 5. алинеја 4) Устава Републике Српске – том алинејом Устава је прописано да се уставно уређење Републике Српске темељи на владавини права, што изнад свега подразумијева владавину Устава, нарочито када се законима или другим нижим општим правним актима повређује уставна норма, као што је повријеђена норма члана 37. став 3. Устава Републике Српске.

Наиме, том уставном нормом је прописано да: **«стара лица имају право на здравствену заштиту из јавних прихода».**

Ради се о уставној норми која је самоизвршива правна норма, то јест норми која се директно примјењује у вези са било којим законом Републике Српске, као и у сваком појединачном случају.

Другим ријечима, прописујући наведену уставну норму Устав Републике Српске њоме забрањује законодавцу да за ову категорију својих држављана (*стара лица држављани Републике Српске*) било којим законом (што укључује и законе чије неуставне одредбе су предмет ове иницијативе) прописује услове који би на било који начин значили дерогацију или умањење овог уставног права тих лица, нити законодавац има право да тим лицима законом намеће обавезу да у цијелости или дјелимично плаћају здравствено осигурање за себе у Републици Српској.

Дакле, законодавац Републике Српске нема право да законом пропише обавезу овим лицима да плаћају здравствено осигурање, јер је уставна норма јасна када прописује да стара лица имају право на здравствену заштиту из јавних прихода.

Прописујући ово право на такав начин, Устав Републике Српске то право даје свим старим лицима - држављанима Републике Српске, што значи како онима који нису пензионери (немају пензију), тако и онима који су пензионери *без обзира на то да ли су своју пензију остварили овдје у Републици Српској или у иностранству.*

Давалац иницијативе наглашава ово због тога што члан 37. став 3. Устава Републике Српске прописује да *право на здравствену заштиту из јавних прихода имају сва стара лица (држављани Републике Српске),* а то значи како они који немају пензију, тако и пензионери

без обзира на то да ли су пензију остварили овдје или у иностранству. Таква уставна норма је јасна и не даје право да се од ње одступи на било који начин нити под било којим изговором, када је ријеч о овој категорији лица. Зато, ако би било ко покушао да на било који начин дезавуише ту уставну норму, било би то не само њено кршење него и поигравање Уставом Републике Српске, будући да би тиме у односу на ову категорију лица Устав био претворен у безвриједну хартију – хартију у којој нешто само пише, али то у стварности не вриједи.

Додуше, Устав не одређује ко се сматра старим лицима, али се овај појам одређује систематским тумачењем, узимајући у обзир да је, као основно правило, код нас један од услова за **старосну** пензију то да лице има навршених 65 година живота. Дакле, старим лицима сматрају се лица са навршених 65 година живота, како прописује и члан 28. став 1. тачка 3) важећег Закона о здравственој заштити у Републици Српској.

Имајући стога у виду све наведене аргументе, супротне су члану 37. став 3. и члану 5. алинеја 4) Устава Републике Српске све претходно наведене одредбе Закона о доприносима и Закона о обавезном здравственом осигурању.

Давалац иницијативе с тим у вези сматра потребним да понови како се оспореним одредбама предметних закона, посматраним засебно и у међусобној вези, **пензионерима - старим лицима** супротно члану 37. став 3. Устава Републике Српске намеће неуставна обавеза да морају плаћати здравствену заштиту у виду доприноса за здравствено осигурање из средстава која су имовина тих људи, а не да им држава плаћа ту заштиту из јавних прихода, како је прописано чланом 37. став 3. Устава Републике Српске.

Зато су, дакле, оспорене одредбе наведених закона у материјално-правном погледу супротне члану 37. став 3. Устава Републике Српске, а тиме и принципу владавине права (владавине Устава над законима) прописаном чланом 5. алинеја 4) тог устава.

2. Давалац иницијативе овим путем оспорава и неуставни начин доношења по хитном поступку Закона о измјенама и допунама Закона о обавезном здравственом осигурању, од стране Народне скупштине Републике Српске 9. јула 2026. године.

Он је један из низа формално неуставних закона чијем доношењу по хитном поступку владајућа скупштинска већина прибјегава свако мало, иако нису испуњени услови за доношење закона у том поступку, прописани Пословником Народне скупштине (у даљем тексту: Пословник). Наиме, да би се закон донио по хитном поступку потребно је, како прописује члан 213. став 2. Пословника (што је норма уставног ранга), да се кумулативно испуне следећи услови: 1) да се њиме уређују питања и односи настали услед околности које нису могле да се предвиде; 2) да би недоношење закона по хитном поступку могло да

проузрокује штетне посљедице по живот и здравље људи, безбједност Републике и рад органа и организација; те 3) да је то у општем интересу.

Изостанак било којег од ова три услова значи уставну забрану Народној скупштини да доноси закон по хитном поступку, а ако то она ипак учини, тако усвојени закон је неуставан са становишта његове формалне уставности.

У конкретном случају више је него очигледно да недоношење предметног закона по хитном поступку не би могло да проузрокује штетне посљедице по живот и здравље људи, безбједност Републике нити по рад органа и организација. Такође, не ради се ни о закону којим се уређују питања и односи настали услед околности које нису могле да се предвиде, тако да није испуњен ни овај уставни основ за доношење закона по хитном поступку.

Све то, дакле, чини овај закон формално неуставним, јер у уставном погледу нису били испуњени наведени услови за његово доношење по хитном поступку.

Полазећи од свих претходно изложених разлога давалац иницијативе предлаже Уставном суду Републике Српске да хитно поступи по овој иницијативи, да тим поводом одржи јавну расправу и да након тога донесе

ОДЛУКУ

којом усваја ову иницијативу и утврђује да нису у сагласности са чланом 37. став 3. и чланом 5. алинеја 4) Устава Републике Српске оспорене одредбе Закона о доприносима и Закона о обавезном здравственом осигурању, као и да је начин на који је Народна скупштина Републике Српске 9. јула 2026. године по хитном поступку донијела Закон о измјенама и допунама Закона о обавезном здравственом осигурању супротан Уставу Републике Српске, због тога што нису били испуњени уставни услови за доношење тог закона по хитном поступку.

Српска демократска странка
заступана по предсједнику Странке
Проф.др Бранко Блануша